

„Fram, fram! Kristmænd,
Korsmænd, Kongsmænd!“

St. Olaf.

„Ret og Sandhed.“

Katholsk Tidende.

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (porto iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianas og for andre end forannævnte landes vedkommende i St. Olafs Trykkeri, Akersveien nr. 4. Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 øre pr. petitlinie.

Politisk oversigt.

Den internationale fredskongres aabnedes i mandags i London; deputerede fra alle tre skandinaviske lande deltager. Fra Norge fremmøder med stortingsbevilgning til dækkelse af reiseudgifterne tre stortingsmænd, hvoraf Ullmann er den første; fra Danmark møder — uden rigsdagens penge — rigsdagsmand Beyer, Danmarks republikaner.

Paven har, telegraferes der fra Rom, foretaget en kjøretur rundt om Vatikanet. Dog fremhæves det, at han kun har berørt pavelig grund. Men tillige vil man erindre, at han aldeles ikke erkjender eller nogen- sinde vil erkjende noget af Rom som andet, end hvad det efter ret er — pavelig grund.

Tysklands faldne helt, fyrst Bismarck, beklager sig bittert over, at den tyske presse er for feig til at give sig af med ham længer, nu da han er afsat. Navnlig over den af den herværende presse meget benyttede „Köln. Zeitung“ klager Bismarck.

Osterriges udenrigsminister, grev Kalnoky, ventes snart at skulle træffes sammen med kansler Caprivi.

Schweiz's forbundsraad, der altid gjør sig til tolk for og executor af de liberales ønsker — skjønt 405 mennesker af 1000 i Schweiz er katolikker — har givet afslag paa en indbydelse til festmaaltidet, som kanton Freiburgs regering giver i anledning af kardinal Mermillods indtog.

Frankriges „offer“, den unge hertug af Orleans, der ikke engang fik lov til at blive soldat, har med familiens samtykke tilbudt Rusland sin tjeneste.

Til øverstbefalende over tropperne i Irland er den fra krigene i Kina og Ægypten bekjendte general Wolseley udnævnt.

Rygtet har gaaet, at Bulgariens fyrste, Ferdinand af Coburg, vil give afkald paa sit rige; men det be- negtes.

I Sudan har mahdien nok snart udspillet sin rolle, da hans soldater er slagne af Senussi, og der er komplot mod ham blandt hans egne.

Halvøen Korea har paakaldt De forenede staters protektorat. Den foretrækker altsaa, ikke at komme under Ruslands velsignelsesrige scepter.

Gudstjenesten i St. Olafs kirke i Kristiania.

Søndag den 20de juli: Kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 højmesse med prædiken. — Kl. 5 andagt med prædiken.

Frelleskommunion for Maria-foreningen.

Ugekalender.

Søndag den 20de juli, 8de søndag efter pinse (Epist.: Rom. 8, 12—17; evang.: Luk. 16, 1—9). Hieronymus Emiliani, ordensstifter, † 1537. — Mandag. Alexius, † ca. 400. — Tirsdag. Maria Magdalena. — Onsdag. Apollinaris, 1ste biskop af Ravenna og martyr, † ca. 70. — Torsdag. Vincens af Paul, ordensstifter, † 1660. — Fredag. Jakob den ældre, apostel og martyr. — Lørdag. Anna, den salige jomfrus moder.

Søndag den 27de. Veronika Giuliani.

8de søndag efter pinse.

Epistelen idag handler om, hvorledes en kristens sedelige liv maa være, og hvilke forhaabninger der knytter sig dertil. Den giver følgende en kort oversigt over den nytestamentlige kirkes hellighed, saaledes som denne træder for dagen i kirkens levende lemmer paa jorden. Og epistelen stiller saaledes enhver, der har lyst til at blive fuldkommen, samtidig et samvittighedspeil og et ideal for øie.

1. Ved kirkens levende lemmer, ved de kristne, som hører til kirkens sjæl eller den usynlige kirke, klæber vistnok endnu bestandig kjødets begjær. Men de lever ikke efter dets lyster, gjør sig tvertimod umage for at opfylde retfærdighedens bud. Hvem der indretter sit liv og sin tragten efter dette maal, han er allerede hellig, om han end ikke er vidt fremskreden paa fuldkommenhedens bane og endnu har at kjæmpe med mange ufuldkommenheder og skrøbeligheder.

De staar i levende forbindelse med den Helligaand, af hvem de tilskyndes til gode gjerninger og paa mangfoldig maade bliver trøstede og opmuntrede. Men en skabning, hvem den Helligaand har værdiget saadanne udmerkelse, hører ikke længer den vanhellige verden til; han er udskilt fra denne og følgelig delagtig i hellighed.

Vel er de skabninger, men skabninger, som Gud har antaget i barns sted, og hvem Han har tilstaaet barneret. Men om Gud kan og maa man forudsætte, at Han kun holder dem for saadan ære værd, der i sandhed er værdige til den. Den hellige Gud kan kun betragte og behandle hellige skabninger som sine børn.

Hovedet for den familie, som kirkens lemmer hører til, er Kristus, der selv er den retfærdige og mønster paa al retfærdighed. Saa sandt vi er en slegt af syndere, forsaavidt vi hører sammen med Adam, er vi en slegt af hellige ved, at vi hører sammen med Kristus.

2. De levende eller hellige medlemmer af kirken kaldes Guds adoptivbørn, hvormed de skjænes fra Guds virkelige søn efter naturen, nemlig Kristus. Om dette vort forhold til Gud taler st. Paulus ogsaa andre steder, som hvor det (Ef. 1, 4—6) heder, at Gud „udvalgte os i Kristus, før verdens grundvold blev lagt, forat vi skal være hellige og ustraffelige for hans aasyn i kjærlighed; idet Han forud bestemte os formedelst Jesus Kristus til sønlig udkaarelse hos sig selv, efter sin viljes velbehagelighed, sin herlige naade til pris;“ eller hvor apostelen siger, at da tidens fylde kom, blev vi frikjøbte af Guds søn, „at vi skulde faa den sønlige udkaarelse (Gal. 4, 5).“ Af skriftens udtalelser om vort adoptionsforhold fremgaar vigtige ting.

Vort barneforhold til Gud er det naadeforhold, som menneskene skal naa til i tiden, overensstemmende med den guddommelige barmhjertigheds raadslutning før verdens skabelse. Ikke i kraft af vor natur og dens fortrinlighed, men i kraft af en ufortjent gunstbevisning fra Guds side har vi muligheden til at komme i besiddelse af barneforholdet til Gud.

Dette naadeforhold har Gud ingenlunde tiltænkt os, fordi Han ellers vilde være uden barn og arving, saaledes som folk, der selv ingen legemlige efterkommere har, antager fremmede i barns sted. Fra evighed af besidder Gud tvertimod en søn, der er Ham lig i væsen, og som ikke blot er enig med Ham i, at vi optages i hans faders familie og faar del i hans arv, men som endog ved sine egne fortjenester og sin mellemkomst har udvirket, at vi antages til børn af Gud, ihvorvel vi var komne i syndens magt.

Forholdet til Gud, som vi har vundet ved Kristus, er ikke en blot udvortes indsættelse i barneretten; nei, det besidder en virkelig indvorteshed, af hvilken det udvortes bliver en ren naturlig følge. Kristi aand gjør nemlig vor aand Kristo lig; og idet Gud saa ser i os ligheden med sin søn, lader Han os blive delagtige i sønnens rettigheder og goder.

Men til det fuldkomne forhold naar vi først da, naar vi efter døden og den paafølgende renselse har vundet den alsidige og umistelige lighed med Guds søn og besiddelsen af hans himmelske arvelod i fællesskab med Ham.

3. Saalænge vi endnu vandrer heneden, er vort barneforholds fylde hverken opnaaet eller opnaaelig. Thi ikke blot mangler vi endnu herlighedens arv; men vore sansers og evners sedelige frihed har heller ikke endnu opnaaet at blive uforanderlig god, og vi maa prise os saare lykkelige, naar det bliver sjeldnere og sjeldnere, at vi gjør os skyldige i blot tilgivelige, mindre forseelser. Af den grund gives der vel ogsaa altid kun yderst faa, hos hvem kjærligheden har naaet en saadan grad, at den udelukker al frygt og enhver bekymring for ens evige frelse. Den hl. Paulus formaner derfor ogsaa kristne, der allerede har gjort betydelige fremskridt paa et nyt levnets bane, til at „arbejde paa sin frelse med frygt og bæven“. Hans erklæring i søndagens epistel: „I har ikke modtaget en trældoms aand atter til frygt; men I har modtaget en sønlig udkaarelses aand (Rom. 8, 11),“ kan følgelig ikke tages i den forstand, at de retfærdiges liv paa jorden skulde være uden al frygt og bekymring, men betyder kun, at de ikke længer maa beherskes af frygtens aand, og at de skal indrette sit liv saaledes, at de kan have mindre og mindre grund til at være bekymrede for sin lod i evigheden. Med frygten hos de retfærdige her paa jorden forholder det sig jo saa, at den har til gjenstand synden, farerne for at begaa synd og den evige straf, som denne vil medføre. Navnlig det at frygte farerne, leilighederne, foranledningerne til at begaa synd, er af yderste vigtighed, saavel for Guds børn som for syndens. Thi alle uden undtagelse kan falde, og ikke blot det, men ogsaa som følge af selvforskyldt fald gaa evig tilgrunde, og et af de vigtigste, ja maaske det allervigtigste kjendemerke paa sin sjælstilstand har man i den omhyggelighed, med hvilken man undgaar alt, hvad der kan føre til synd, og itide benytter alle midler for at forebygge den.

Nordmænds vaabenfærd til det hl. land.

Af
grev Paul Riant.

(Fortsat.)

Henrik Beauclerc, der var konge over England, havde været en fiende af Magnus III.; men styrket i besiddelsen af tronen ved sin broder hertug Roberts fangenskab (1106) havde han i det sidste aar ikke havt megen grund til at ængste sig for den hevn, en konge, der endnu var barn, kunde ville udøve. Sigurd,

der kom som ven, begyndte desuden med høitidelig at tilsværge Henrik fred. Til gjengjæld tog Henrik imod ham med stor imødekommenhed og beholdt ham hos sig hele vinteren. Det var først ved foraarets komme, at Sigurd igjen begav sig paa vei, efterat han med stor gavmildhed havde skjænket en betydelig del af sine skatter til kirkerne i England. Neppe var han kommen ud af strædet ved Calais, før den norske flåde fik en frygtelig storm at udholde, og et af skibene forgik paa skjærene ved Arigny; saasnart vinden derpaa igjen var bleven gunstig, fortsatte Sigurd reisen langs med kysten af Frankrige, hvor han af og til gik iland. Det lader til, at denne del af reisen medtog temmelig lang tid for Sigurd; thi det var først hen paa efteraaret, at han landede i Galicien, rimeligvis ved Ferrol, der var den sedvanlige samlingsplads for pilegrimene, der begav sig til Compostella; thi Galicien, der længe havde været skuepladsen for vikingernes herjen, var blevet dem et helligt land, den hellige Jakobs land, og begyndte at blive besøgt af talrige pilegrime.

Vinteren nærmede sig; kongen besluttede derfor at tilbringe den der, hvor han var ankommen, og med greven eller hertugen, som for kongen af Castilien bestyrede provinsen, kom han overens om, at man skulde aabne et marked, hvor nordmændene kunde for penge forsyne sig med alt, hvad de behøvede, paa den betingelse, at de ikke gjorde indgreb i de indfødtes eendele. Dette vedvarede saaledes indtil jul; men Galicien var et ufrugtbart land, der var blevet ødelagt, dels ved arabernes plyndringer og dels ved lenskrigene. Stor nød og mangel udbrød derfor i den norske leir, især da greven negtede at sende levnetsmidler til markedet. Sigurd lod derfor uden videre grevens slot angribe, og paa mangel af besætning maatte slotsherren vige og tage flugten. I slottet fandt man levnetsmidler af enhver art og et uhyre bytte, som bragtes ombord i skibene. Efter denne overrumpling stod der ikke andet tilbage end at lette anker. Den norske flåde styrer dertor kursen til Lissabon, og underveis møder den sytti arabiske rofartøier, der flakkede omkring paa havet og var fartøier med tre rækker rokarle. Skibene var af en betydelig størrelse og farlige at komme ikast med. Sigurd angriber dem ikke des mindre og erobrer otte af skibene, der var ladede med kostbare sager. Den første stad, hvor han derefter ankommer, er Cintra, der aaret forud, ligesom Lissabon og Sentarem, igjen var faldet i Maurernes hænder og var blevet et opholdssted for røvere og en rædsel for de omkringboende kristne. Sigurd beleirer slottet og nedsabler indtil sidste mand de hedninger, som befandt sig der, fordi ingen af dem vilde lade sig døbe; „han erobrede der“, siger kroniken, „stort bytte og erhvervede sig tillige ved denne vaabendaad hele kristenhedens taknemmelighed.“ Fra Cintra seiler Sigurd videre til Lissabon, der af sagaen betragtes som grænsen for det muselmanske herredømme. „Lissabon“, siges der, „er beliggende i Spanien, der er et halvt kristent og halvt hedensk land. Den angiver grænsen mellem de tvende folk; thi hinsides den er

er alt hedensk.“ Portugals tilkommende hovedstad maa udholde et angreb af nordmændene; men disse formaar kun at erobre et slot eller en borg, der rimeligvis forsvarede staden, og som de igjen forlader, efterat de deri havde fundet betydelige rigdomme. Fra Lissabon seiler Sigurd „langs med det hedenske Spaniens vestlige kyst“ og ankommer til den befæstede stad Alkassir i Algarve, som han angriber og erobrer. Alkassir blev overgivet til plyndring, „og der foregik ting, som bragte de hedenske kvinder til at græde blod; alt, hvad der ikke formaaede at redde sig ved flugt, blev sønderhugget“, og de omliggende egne blev herjede med ild og sverd. Man ser deraf, at Sigurd øvede sig tappert, om end mindre pilegrimsmæssig, i Spanien til den forestaaende krig imod saracenerne, hvem de nordiske folks vilde udseende og krigsskrik iøvrigt indgjød en dyb rædsel. Korsfarernes høitidelige gjen-nemfart gennem strædet ved Gibraltar betegnes ved en ny søseier, som blev vunden over en flåde af muselmanske sørøvere, en seier, som skalden Halldór besang saaledes:

Uden frygt du mod øst drog ud;
sverdet, du svang, styrket af Gud,
rødmed i blod. Efter nyt fund
Ørnen iler til Njørvarsund.

Efter at være seilet forbi Marokko ankommer flåden til Formentera, en af de baleariske eller rettere pithyusiske øer, der var et smuthul for negrenes og saracenernes sørøvere (Blåmenn ok Serkir). Disse røvere havde ved synet af de norske skibe forskanset sig i en hule, der lukkedes af en stenmur, og hvori de i lang tid havde opdyngt alt det bytte, de havde bemægtiget sig paa nabokysterne. Sigurd gik iland paa øen. Hulen aabnede sig i sidevæggen af en lodret skaaren skrent; en farlig fodsti førte op til muren, bag hvilken en mængde negre, væbnede med sten og pile, udfordrede de stormende og spottede dem for deres feighed, medens de paa samme tid svingede ovenover muren kostbare stoffer og gjenstande af guld og sølv. Sigurd, som ikke vovede at forsøge stormen, lader to baade bringe op paa toppen at skrenten og omvinde med sterke taug, hvorpaa han lader dem fylde med bueskytter og pile, som derefter hisses ned ligeoverfor hulen og muren. Bueskytterne, som behersker røvernes standpunkt, udsender imod disse en saadan mængde kastevaaben, at de tvinges til at søge tilflugt i det inderste af hulen; thi „de var slet forsynede med forsvarsvaaben“. Med resten af sine krigsfolk løber Sigurd derpaa storm, stiger over muren og trænger ind i hulen. Røverne trækker sig ved dette angreb tilbage bagved en anden forskansning, som delte hulen i to dele, og de forsvarer sig tappert. Kongen lader nu hidbringe en stor mængde grøn ved, hvori han stikker ild. Røverne maatte derpaa bøde med livet, idet nogle omkom i luerne og andre for nordmændenes sværd. „Paa hele toget var der intet sted, hvor man gjorde saa stort bytte som der.“ Fra Formentera drager Sigurd hen at herje Iviza, hvor han, fortæller sagaen, vandt sin syvende seier over saracenerne; dernest herjede han den grønne ø Menorca,

og endelig angreb han Mallorca, der er den største af de baleariske øer. De erobrede øer overgav Sigurd til grev Vilhelm V. af Montpellier, der nylig havde tilendebragt anden gang reisen til det hellige land.

Ønsket at besøge, ligesom Skofte, apostlernes grav, eller maaske ligefrem vind og strøm drev Sigurd fra Mallorca ned imod Italien. Han gik iland paa den vestlige kyst, sandsynligvis i Amalfi eller i Neapel. Det er ialfald vist, at han dvælede nogen tid ved Roger II. Bursas hof, der var hertug af Apulien og Calabrien. Roger Bursa var af nordisk herkomst, en sønnesøn af Tankred af Hauteville, hvis romantiske erobringer var berømte i Norge; han havde bemægtiget sig hertugdømmet Apulien til skade for sin broder Bohemund ved sin nu afdøde onkel, greven af Sicilien, Roger I.s hjælp. Men man bebudede den urolige Bohemunds tilbagekomst til sine stater i Europa. Denne samme Bohemund havde nylig, i aaret 1108, taget skandinaviske krigere i sin tjeneste, og Roger havde grund til at frygte hans ærgjerrige planer og i særdeleshed hans indflydelse hos Sigurds tropper. Roger havde desuden egtet Edla, der var enke efter Knud den hellige af Danmark og meget nær besvogret med de norske lensmænd, der fulgte med Sigurd. Man mener endogsaa, at Karl den danske befandt sig der paa samme tid som Sigurd, med hvem han skulde forene sig for at drage til Palæstina. Denne Karl den danske var søn af Edla og Knud den hellige og blev senere greve af Flandern. De belgiske krønikeskrivere hen sætter hans pilegrimsreise til det hellige land til dette aar og fortæller, at han underveis opholdt sig nogen tid ved sin moders hof.

Det er følgende ikke saa underligt, at sagaerne giver os en glimrende beretning om Sigurds modtagelse hos Roger Bursa. Det var uafbrudt festligheder, snart ved hertugens hof og snart ombord i det kongelige skib, hvor Roger begav sig hen hver morgen for at gjøre Sigurd sin opvartning. Hertugen pleiede at forblive staaende og at opvarte Sigurd med sine egne hænder. En dag altsaa, d. 1ste januar 1110, da hertugen med sine normanner var kommen ombord, og man skulde gaa tilbords, lod Sigurd hertugen efter haandvaskningen tage plads paa en ophøiet trone og hilste ham dernæst med kongenavnet, som han skjænkede ham for hele livet. Det er øiensynligt, at denne ceremoni, hvorpaa Nordens historie frembyder os mere end ett eksempel, var forud bleven aftalt mellem Sigurd — der følte sig smigret ved saaledes at udøve kongelig overhøiighed over et dynasti af skandinavisk udspring — og Roger Bursa, hvem Bohemunds bestandig stigende magt ængstede.

(Fortsættes.)

Et vidnesbyrd.

„Dagbl.“ bragte i søndags en korrespondens fra Trondhjem angaaende domkirken. Der heder det: „Man kan nu erholde en fuldstændig oversigt over denne del [østre langskib og høikoret] af det storartede byggeri. Indtrykket er rent overvældende. Man

rives med og blir staaende i stum betragtning og beundring.“ Det er den katholske kirkes aand, som har formaaet at skabe et saa storslaaet vidnesbyrd om sin ærbødighed for Guds majestæt og sin forstaaelse af gudstjenestens, nemlig af det hl. messeoffers uendelige ophøiethed — en ærbødighed, en forstaaelse, som den ikke blot i Norge og Skandinavien, men overalt i den kristnede verden har lagt for dagen og haandgribeliggjort, som f. eks. i Köln, Münster, Straszburg, Rheims, Paris, Milano, Rom, London, Sevilla o. s. v., o. s. v. — en ærbødighed for Gud og en forstaaelse af religionen, som protestantismen ingensteds og ingensinde har magtet at hamle op med den katholske kirke i.

Hvem var de intolerante?

Lord Baltimore, der i aaret 1633 var statssekretær under den engelske kong Jakob I., Maria Stuarts søn, udvandrede til de amerikanske kolonier, hvor han gennem lord Straffords indflydelse fik anvisning paa et stykke land. Han ledsagedes af folk af det forskjelligste tænkesæt; kun i ett ønske stemmede de overens, nemlig i at slippe for de ulykkelige religiøse stridigheder, som dengang hjemsøgte England. Sit nye hjem gav de navnet „Maryland“.

Guvernørens ed lød: „Hverken direkte eller indirekte vil jeg for religions skyld eller med hensyn til den forurolige nogen, der bekjender, at han tror paa Kristus, og ikke heller lade ham foruroliges af andre.“

Lord Baltimore indbød puritanere at komme til Maryland, da de for sin samvittighedsfriheds skyld havde forladt sit fædreland, Massachusetts.

Da religionsforfølgelserne paany brød ud i England i aaret 1649, udstedte Marylands raad følgende lovbestemmelse: „At øve vold mod samvittighederne drager meget hyppig skjæbnesvangre følger for det samfund efter sig, i hvilket der bliver øvet vold. For at sikre denne provins størst mulig ro og et fredeligt styre, som for at bevare gjensidig kjærlighed og venskab mellem indbyggerne, saa maa ingen, der tror paa Jesus Kristus, blive ængstet, overhængt eller undertrykket for sin religions skyld og den frie udøvelse af samme.“ Den biskoppelige kirkes tilhængere og protestanterne flygtede fra Virginien til Maryland.

Saadan var den samfundsorden, som katolikerne af egen fri vilje indførte i sin koloni, idet de tog til grundlag den katholske kirkes overbevisning, at trosbekjendelsen bør være en viljesakt, og at det er stridende mod Guds lov at tvinge folk til en bekjendelse af noget, de ikke tror paa, og at det endvidere er umuligt at fremkalde tro ved hjælp af magt. Kun ved at overbevise forstanden og vinde viljerne blev troens verdensomfattende enhed lidt efter lidt skabt blandt folkeslagene. Er denne enhed éngang tilintetgjort eller splittet, da kan kun overbevisning og viljens erobring kalde den til live igjen.

Da puritanerne i England fik overmagten, reistes der en puritansk revolution i Maryland. Man anerkjendte Cromwell og berøvede hele den katholske befolkning sin religionsfrihed og sine rettig-

heder. „Frihed“ blev vel proklameret, men med udelukkelse af „papisteri, prælatvæsen og tøilesløshed i meninger“. Selvfølgelig kom straffelove ikke til at mangle. I Massachusetts mistede kvækere et øre, første gang de overtraadte loven, det andet øre næste gang, tredje gang blev tungen gjenneboret med et glødende jern. Kvinder blev for religions skyld piskede, mændene hængte. I de fleste af Ny-Englands stater forfulgte de forskellige protestantiske sekter hinanden med dødsstraf og blodudgydelse.

Katholicismen og arbeidersagen.

(Fortsat.)

Den katolske kirke har bestandig holdt arbeidet, ogsaa det legemlige arbeide høit. Derfor har der til alle tider været ordenssamfund, saavel mandlige som kvindelige, der har ladet det legemlige arbeide indtage en fremragende plads blandt sine daglige beskæftigelser. Ligesom ørkenernes ene- og klosterboere i den kristelige oldtid beskæftigede sig med bastarbeide o. l., saaledes ser vi i den første europæiske klosterregel, i st. Benedikts, en særlig bestemmelse om, at munkene daglig skal øve legemligt arbeide, og det er bekjendt, hvorledes blandt de forskellige nutids-munkeordener kartheuserne, kamaldoleserne, trappisterne selv f. eks. dyrker sin jord; trappisterne benytter endog 8 timer daglig til haandgjerning. Vi kan endvidere minde om sygepleierordenernes anstrengende og anerkjendte virksomhed.

Foruden at kirken saaledes giver arbeiderne et lysende og opmuntrende eksempel, griber den tillige direkte ind i deres forhold til gunst for dem. Kirken betragter sig som gudsat beskytter af de fortrykte og som talsmand for, hvad ret er. Derfor stræber den ogsaa at beskytte arbeideren mod al slags uretfærdighed, hvad enten denne stiler mod hans legemlige eller aandelige vel.

Arbeideren er forholdsvis, for største delen endog absolut taget fattig. Derfor er han forholdsvis vægeløs mod kapitalen. Kun ett kan styrke hans stilling og berøve kapitalen dens almægtighed. Det er organisation — ifølge tankesproget: Enighed gjør sterk. Og organisationen frembringes gennem arbeiderforeninger. Det vilde dog for det almene vel og samfundets sikkerhed blive mere til skade end til baade, ifald arbeiderstanden organiseredes til en sterk modstandsdygtig enhed, hvis ikke organisationen gennemførtes paa grundlag af religionen, d. v. s. paa kristelige grundsætninger. Thi den sig sin styrke bevidste masse gaar — saaledes som den nyeste tids erfaringer jo viser — til udskeielser, da den smule „dannelse“, den besidder, ikke er istand til at erstatte, hvad den mangler i religiøsitet, og det saa meget mindre, som overhovedet ingen dannelse og oplysning alene vil formaa at afholde egoismen fra selvtægt, naar forholdenes vanskelighed bliver endel tungere at bære end normalt.

Af denne grund tilstræber den katolske kirke oprettelsen af talrige katolske arbeidersamfund, og protestanterne har i de allersidste aar indseet nød-

vendigheden af at træde i dens fodspor. I den retning er det, at pave Leo XIII. virker, naar han udtaler sit ønske om, at der i ethvert bispedømme skal oprettes kristelige arbeiderforeninger under biskopens forsæde.

I fuld anerkjendelse af det sociale spørgsmaals uhyre vigtighed for vor tid og for fremtidens vel, og specielt anerkjendende nødvendigheden af en fredelig løsning af arbeiderspørgsmaalet har fremragende mænd blandt den katolske geistlighed i dette aarhundrede taget sig med iver af sagen. Hvilken anerkjendelse Dublins erkebiskop Walsh og navnlig Londons erkebisp, kardinal Manning, har høstet hos lave og høje, er hele verden bekjendt. Protestanterne udenfor Tyskland mindre bekjendt er derimod den af den katolske haandverkerstand høit priste „svendefader“ Kolping. Inden han blev prest, var han skomagervend, og som prest virkede han af yderste evne for organisering af katolske svendeforeninger. Allerede da han i 1865 døde, stod disse i blomst. Nu tæller svendeforeningerne over 100,000 medlemmer. I Østerrige virkede samtidig og virker endnu fremdeles i samme aad som Kolping den nuværende fyrsterkebiskop af Wien Gruscha, der ogsaa forstod at begeistre presterne til at vic svendeforeningerne sin tid. Endnu et par af arbeiderverdenens mest fremragende venner indenfor den katolske kirke skal vi omtale til afslutning i næste nummer.

(Sluttes.)

Benedikt fra Nursia og hans amme.

Af

Fr. Paludan-Müller.

(Fortsat.)

A m m e n.

Nu, saa laan opmærksom øre! —
Fjorten aar idag du fylder.
Barnet er af ærmet rystet,
Skolebænken vendtes ryggen,
Og for første gang til alters
Var du sidste palmesøndag.
Snart i verden ind du træder
Som en rig og dannet yngling,
Der ifølge fornemt slegtskab
Og paa grund af egne dyder
(Dyder, der maa bære rente)
Held i livet tør forvente;
Ja forvente tør, hvad embed,
Hæderspost og høi bestilling
Der i staten eller kirken
Mest i øinene dig stikker.
Hjælp og bistand er dig sikker
Ei blot hos din rige farbror
Lucius, men hos den store,
Mægtige senator Varro,
Med hvis lille datter Julie
Fordum du saa tidt har leget.
Herlig blev mit ønske kronet,
Ihvor høit det end var støget:
Hele verden holder af dig,
Æren med sin krans dig vinker.

Lykken smiler — ungdomsglæden
Lig en smuk, uskyldig pige
Sine arme mod dig breder;
Og for paa en værdig maade
Alle disse herligheder
At tilegne dig, du fattes
En ting kun — og det er klæder.
Hidtil, for din aand at smykke,
Legemet blev stilt i skygge;
Men i skygge sig at stille
Med det ansigt og den skabning,
Som naturen dig forundte,
Næsten man en synd maa kalde.
Lyset skinne bør for alle!
Og hvis nu paa pinsefesten,
Naar paa Roms spadsererepladse
Hele den galante ungdom
Sig i foraarsstasen viser
Og tilskue byens rigdom
Og de nye moder bærer —
Hvis du der nu stod tilskamme,
Just naar prisen du begjærer,
Græmmed sig ei mindst din amme.

B e n e d i k t.

Prisen gjerne jeg undværer,
Maatte jeg paa pinsefesten
Aandens gave kun annamme!

A m m e n,

Aanden, ja! men ogsaa klæder.
Træk mig bort nu kurvens dække,
At dit blik maa skatten møde!

B e n e d i k t.

Fine tøier — hvide, røde!
Og til mig er denne gave?

A m m e n.

Den til pinse skal du have;
Disse klæder skal du bære
Og ved festen gjøre lykke. —
Tag nu frem hvert enkelt stykke!

B e n e d i k t.

Gjerne jeg dig takke vilde —
A m m e n.

Jeg faar hjælpe dig, min lille!
Du jo tøiet knap tør røre. —
Ser du denne underklædning,
Tunikaen, purpurfarvet,
Helt fra halsen ned til beltet
Rigt med sølv og guld broderet? —
Ei sit verk man selv skal rose;
Men jeg tror dog nok, at disse
Sting ei gjør min naal tilskamme,
Og at denne guldbaldyring
Sig i alle ting tør maale
Med de smaa senatorsønners,
Der saa kunstig syes i ramme.
Ja, betragt kun ret mit arbeid!
Tænk dig selv i denne klædning
Vandrende forbi de smukke,
Pinseklædte romerinder;
Da vist skjøn du verden finder.

Midlertid jeg frem af kurven
Tage vil den hvide toga
Med den brede purpurbremme,
Som ei heller vil dig skjæmme.
Aldrig før saa fin en uld man
Væved til saa fin en toga.
Her jeg om min hals den binder,
At den i sin glans og hvidhed
Ret i øinene dig skinner,
Medens jeg det sving dig lærer,
Hvorned togaffippen kastes
Over skuldren, naar man hilser. —
Ser du, saadan gjør man kastet!
Saadan, rask, idet med haanden
(Med den høire vel at merke)
Fat man tar om kappens hjørne
Og med ett slag over brystet
Op paa skuldren flippen slynger.
Det er øvelsen, som gjør det!
Prøv nu du! — her er din toga,
Hver en yndlings maal og længsel,
Dette kostelige stykke,
Der fra barnet manden skiller.
Tag den paa og prøv din lykke!
Gjør det kast, jeg nys dig viste!
Antag mig for Varros lille
Datter Julie, hvem du hilser.
Mens du her forbi spadserer.

B e n e d i k t.

Kappen du en anden give!
Som jeg klædt er, lad mig blive.

A m m e n.

Hvadfornoget! Vil min gave,
Vil din toga ei du have?

B e n e d i k t.

Hvortil disse rige klæder,
Naar min kittel mer mig glæder?

A m m e n.

Hvad! den grove lærredskittel,
Med dens belterem af læder? —

B e n e d i k t.

Fra idag og til min dødsstund
(Dette løfte Gud jeg gjorde)
Skal den hvide lærredskittel
Skjul og skjerm mit legem skjænke.

A m m e n.

Men du spørger, kan jeg tænke!
Eller skal det alvor være?
Denne hampelærreds kittel,
Syet til reisen ud paa landet,
Den for livstid vil du bære?
Hvordan tror du dragten passer
Til den rigdom, som i arv dig
Inden lang tid vil tilfalde?

B e n e d i k t.

Selv i minde du dig kalde,
Hvad der skrevet staar i bogen,
Som til rettesnor du gav mig:
Vi vor rigdom maa forsage,
Hvis fuldkomne vi vil blive;

Al vor eiendom bortgive
Og saa korset paa os tage.
Men naar gods og guld er borte,
Da, Cyrilla, netop herlig
Fattigdom og kors og kittel
Med hinanden sig forliger.

(Fortsættes.)

Kongetrone og gravkammer.

I det prægtige slot St. Germain boede Ludvig XIV., hvem franske forfattere har kaldt „den store“. „Staten er jeg,“ havde han sagt, og ingen sagde ham imod. Malere fremstillede ham som solguden, og hele nationen soledede sig i hans storhed. Kunsten brugte hans billede til at smykke alle monumenter med, Corneille og Racine besang ham. Men naar han om morgenen stod paa sit slots balkon og saa ud over det livlige landskab med dets bølgende kornmarker, med de rankebedækkede høies friske grønne og med de tusende skinnende hvide hytter, da mørkedes hans pande, og hans sjæl, som nys drømme, fulde af lyst og pragt, havde omgjøglet, blev sørgmodig.

For hans øie stod nemlig St. Denis's graa, ulykkespaaende taarn. I landskabets yderste rand stod det der som dødens skumle skikkelse, en alvorlig paa-mindelse med høitoprakt finger, der skrev ham sit „Memento mori“ paa hans festsales forgyldte vægge og lignede et rovdyr, der med begjærlighed ventede paa det øieblik, det kunde sluge ham ogsaa, ligesom det havde slugt de øvrige franske konger, hvis lig hviler i St. Denis's indre et helt aartusend allerede.

Ludvig kunde ikke taale dette syn. Og forjage kunde han ikke denne skikkelse, der dag for dag syntes at spotte hans tilnavn: „den store“, og uafadelig pegede hen til den stund, da al hans pragt skulde gaa bort som røg. Herje lande og lægge dem øde, det kunde hans marskaller Villars, Catinat, Condé — men forjage hin skikkelse, det kunde de ikke. Saa flyede han bort fra synet af døden; en sandørken omskabte han til Versailles; der saa han ikke andet end haver, lakaier og smigrere. Men St. Denis's taarn blev staaende, hvor det stod, og døden var kongen ikke undflyet.

En dag stod der foran alteret en kiste, omhyllet med sørgeflox og omringet af alle nationens store, og fra prædikestolen raabte en røst gennem dødsstilheden — det var biskop Massillons røst —: „Gud alene er stor, mine brødre!“

I en venlig morgenstund besøgte jeg abbediet St. Denis. Veien fører gennem forstaden af samme navn. Man faar en følelse, som om man fra en strand-bred gaar ind i landet, naar man vandrer fra Paris's indre dele ud imod dens grænser: mer og mere forstummer storstadens larm og tummel; hjertet vider sig atter ud, ens aand bliver friere og roligere. Endnu havde jeg at gaa igjennem en landsby, Lachapelle St. Denis, saa laa en uoverskuelig slette foran mig. En halv time senere havde jeg naaet bestemmelsesstedet. St. Denis er en stille by, som fortiden neppe tæller over 5000 indbyggere. Solen udgjød sin glans

fra den reneste blaa himmel; men alligevel var der ikke noget rigtigt liv, ingen glæde i gaderne; alt var saa dødt og tungsindigt som i forrummet til en kirkegaard.

Jeg gik op ad den mindst øde gade; paa faa minutter stod jeg ved abbediet. Det blev grundlagt i 613 af kong Dagobert til ære for Frankriges skytshelgen, Dionysius. Karl den store lod kirken opføre fra ny i aaret 775. Abbed Suger, der fra bondegut havde svunget sig op til at blive Frankriges almægtige minister og regent, lod i 1130 ogsaa denne anden kirke nedrive og paabegyndte en stor og prægtig bygning. Under Filip den smukke fik den sin endelige skikkelse, som den beholdt til det skjæbnesvangre 1793.

I aarhundreder var St. Denis det mægtigste og rigeste abbedi; konger beklædte abbedværdigheden. Her opbevaredes oriflammen, der blev baaren i spidsen af hærene og førte dem til seier; „Montjoie og St. Denis!“ var gjennem aarhundreder franskmændenes kampraab. St. Denis var Frankriges begravelsesby. Alt, hvad der havde glimret i paladserne og hersket paa tronerne, hvad folkene havde frygtet og elsket, det bragtes hid og hensattes i forfædrenes rækker til den evige hvile; alle de hoveder, som havde baaret kroner, lagde sig ned paa St. Denis's stenhwyder til den lange søvn. Naar begravelsesbyens porte lukkede sig op, gik sorg over landet. „Kongen er død,“ raabte herolden. Det var blot en haandfuld aske, man lagde til askedyngen, en ny draabe forgjængelighed, som heldtes i det forbi-gangnes hav. Alle de veie i livet, som Frankriges konger, dets stolte prinser og hertuger har vandret, alle fører de hen til og udmunder i gravkammeret i St. Denis; dér styrter tidens strøm, som har baaret dem, dem ned, ligesom fossen styrter sine vandmasser ned i dybet. Og da er det ikke konger eller fyrster længere; ingen høihed og storhed skiller den ene fra den anden; de er forraadnelse og støv; døden og ormene har gjort alle lige.

Den sidst ankomne døde bliver staaende midt paa trappen, som fører ned i de dødes bolig, ret som om han ventede efter og kaldte paa sin eftermand. Længe varer det ikke, før denne kommer. „Se, du er bleven som en af os,“ raaber dødningseskaren ham imøde. Men den ventende stiger nu helt ned i gravkjelleren og udstrækker sig paa sin sorte marmorseng, medens den nyankomne overtager vagten ved underverdenens port. Kongernes samtlige slegter er sunkne ned her og blevne til støv af selvsamme slags som den ringeste af deres undersaatters; kun at maaske flere synder har skjændet det kongelige støv og at flere taarer — undertryktes taarer — klæber ved det. „Hvor dog rækkerne her er tætte,“ udraabte Bossuet i sin ligtale over Henriette af England; „hvor døden dog har hastværk med at fylde alle pladsene! O, forgjængelighed! o, intethed! Alting er forfængeligt undtagen vedgaaelsen af vor intethed.“

Da jeg traadte ind i de majestætiske haller, hendede just de sidste toner af sjælemessen, som daglig bliver sunget her. Klokkens dumpe tone lød ned fra det graanede taarn og gav gjenlyd blandt de mange-

hundredaarige søiler og hvælvinger. Ret sørgeligt var der i kirken; øde, kold, tom, uddød saa den ud, retsom den forladte gravsten over et menneske, paa hvem ingen modersjæl tænker, men som er forglemt af alle. Hist staar kongernes ligkister; men der er ikke et folk, der sørger ved dem. Nogle personer af de lavere klasser traadte ind sammen med mig; ligegyldige og nysgjerrige saa de ikke ud til at ane, at de stod foran jordisk storheds relikvieskrin, eller at et aartusendes historie er indmeislet i denne bog af sten. St. Denis eier ingen plads i det moderne Frankriges hjerte.

(Sluttet.)

Indenlandske efterretninger.

Hs. høiærværdighed præfekten har holdt apostolisk visitats og firmelse i Hammerfest sidste søndag; idag er Alten for tur, og Tromsø paa næste søndag.

De østerrikske erkehertuger overvar høimessen i søndags i St. Olafs kirke, ligesom de overhovedet stedse har deltaget i den katholske gudstjeneste paa de stationer, hvor deres reise har bragt dem hen.

Fra Bergen skrives til os: Under den keiserlig tyske eskadres ophold hersteds overvar de ombordværende katolikere i søndags den hellige messe i to afdelinger paa 120 og 130 mand. Det var gribende at se alle disse unge gaster fylde kirkens gulv og ærbødig bøie knæ for Frelseren i alterets helligste sakrament; det var overvældende at høre alle disse mandige stemmer, under ledsagelse af orglet, som de næsten overdøvede, synge en tysk sangmesse. En hjertelig og varm, tysk prædiken bidrog til den kirkelige handlingens enestaaende høitidelighed saavel for soldaterne som for den herværende forsamlede menighed.

Enkekeiserinde Eugenie kom i mandags morges til Hammerfest og aflagde med sit følge et besøg i den katholske kirke. Da hs. høiærværdighed præfekten netop opholdt sig i Hammerfest i de dage, modtog han med de to der stationerede prester keiserinden. Hun gaar støttet paa en stok. Imedens hun andægtig forrettede sin bøn, afsang skolebørnene nogle franske og latinske kirkesange. Hds. majestæt takkede hjertelig for den uventede modtagelse og viste ogsaa i gjerning sin taknemmelighed.

En norsk kjætter. Strafanstaltens lærer, klokker Jørgensen, er paa sin præsts anklage for vranglære af justisministeriet afsat fra sin stilling. Den rettroende, nemlig statskirkelige lutherdom bør fremtidig ansees som den eneste rette form for kristendommen, og dermed som den enesaliggjørende lære.

St. Olaf dødsdømt. „Dagbladet“ — hvis nærstaaende nok ingen ordener har faaet — er vred over, at ordensvæsenet skal bestaa hos „et demokratisk folk som det norske“, og vil have forbud imod, at nordmænd modtager fremmede ordener, samt afskaffelse af st. Olafs-ordenen.

En udrigger kantroede i blæsten her paa fjorden i søndags med to unge mænd, som begge druknede.

Udenlandske efterretninger.

I Sverige var folkemængden ved udgangen af 1889 4,774,409 personer.

Lang søvn. I Amboy (Illinois) sover en 19-aarig ung pige siden den 15de mars uafbrudt. Spise gives hende flydende.

Hundebid. I Smithfield er et dusin mennesker bidt af hunde, som havde faaet vandskræk; 3 af dem døde. I Peoria — ligeledes beliggende i Illinois — fik en 3-aarig gut vandskræk og bed af smerte baade sin moder og tante, lige før han døde.

En-gros. En for sin dygtighed almindelig anerkjendt, men mindre afholdt og nu fængslet kvægtyv i Nebraska bortførte paa én gang 80 okser fra en opdrætter og solgte dem.

En hvirvelstorm i Minnesota har anrettet store ødelæggelser. Flere dampbaade gik tilbunds med mange mennesker ombord, paa et af disse var 150 passagerer, hvoraf kun 60 reddedes.

Et nyt gevær er opfundet af franskmanden Giffard. Der anvendes istedenfor krudt gas, som under sterkt pres er gjort flydende. Man skal kunne afgive omkring 100 skud i minutet, og bæssens løb ophedes aldrig.

De armeniske skismatikeres optøier i Erzerum, hed det, havde kostet ca. 300 mennesker livet. Det er dog kun henimod 300 saarede og 20 dræbte.

Sindssygdøm tiltager sterkt i England. I London alene forøges tallet af sindssyge aarlig med 400; i hele landet er det aarlige antal af sindssyge, som er tagne under behandling, vokset fra 55,000 til 110,000 i løbet af de sidste 20 aar. Som hovedaarsag betegnes drik, og der klages navnlig over, at kvinderne af mellemstænderne hyppig er forfaldne til drik og ofte faar delirium tremens. England er ikke noget katolsk land.

Ildebrande i Rusland. I Uzjani (Kowno) er 400 huse nedbrændt ved ildspaaesættelse. Den lille by Zwierrsen (Minsk) er afbrændt.

I vandet faldt i Dortmund (Ny-Skotland) 700 mennesker ved paaseiling af et dampskib. Den mindre part blev reddet.

Blandinger.

En lægprædikant skulde i søndags aftes holde en opbyggelse paa en gaard i nærheden af byen. Der kom en hel mængde folk, saa han foretrak at holde mødet ude i gaardsrummet. Midt i tunet var en tømret brønd. Over brønden var lagt en lem, og op paa denne steg prædikanten for derfra at holde sin tale. For at give sin tale om synd, død og helvede mere virkning, gestikulerede han voldsomt og spændte i talerstolen. Denne, der vistnok ikke var beregnet paa at gjøre tjeneste som talerstol, giver pludselig efter, der høres et brag og et hyl, lemmen er gaaet istykker og prædikanten faldt i brønden, hvor han nu laa i „pølen“ og jamrede sig i vand og mudder til brystet. Ved hjælp af et taug fik de trukket manden op igjen.

Hvad en protestantisk prest nedlader sig til. I Lowell (Massachusetts) blev fornylig luftskipperen Charles G. Howell og Lottie E. Anderson viet i en af ankere fastholdt luftballon og i overvær af 10,000 tilskuere. Den geistlige, der havde fuldbudet vielsen, saavelsom bryllupsvidnerne og brudepigerne forlod derpaa ballonen og steg ned paa landjorden.

Kappestrid mellem prester. En kappestrid afsluttedes den 18de mai mellem presterne i Englewood i de forenede stater. Den, som ansaes for mest populær, skulde erholde et smukt silketæppe. Det tilfaldt frk. Kallouch med 532 stemmer. Næst efter hende kom pastor H. S. Williams med 492 stemmer.

Uregelmæssigheder ved bladets tilstilling bedes uopholdelig meldte til ekspeditionen, Akersvelen 4.